

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

NB Nordiska Polymant AB
Box 26
815 75 SÖDERFORS

Ändring av villkor enligt 24 kap. 8 § miljöbalken (MB) för utsläpp av styren i den verksamhet som NB Nordiska Polymant AB bedriver på fastigheten Söderfors bruk 1:161 i Tierps kommun

BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), ändrar med stöd av 24 kap. 8 § miljöbalken (MB) villkoret om utsläpp av styren från den verksamhet som NB Nordiska Polymant AB (org.nr. 556415-2394) bedriver på fastigheten Söderfors bruk 1:161 i Tierps kommun enligt tillstånd den 16 juni 1986 (dnr. 11.1821-2562-85) med ändringar den 5 november 1990 (dnr. 2410-1018-89) och den 1 december 1999 (dnr. 2410-7618-98) på så sätt att högst 2 400 kg styren per år får släppas ut. Efter ändringen har utsläppsvillkoret följande lydelse.

”Utsläppet av styren får som riktvärde* inte överskrida 2 400 kg per år.”

*Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Detta beslut gäller omedelbart.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län meddelade den 16 juni 1986 (dnr. 11.1821-2562-85) Söderfors Polymerteknik AB tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) att på dåvarande fastigheten Söderfors bruk 1:128 i Tierps kommun tillverka polyesterprodukter med en årlig förbrukning av polyester på högst 1 500 ton. Länsstyrelsen uppsköt under en prövotid avgörandet av frågan om slutligt villkor för utsläpp av styren från verksamheten.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 -ha **E-POST:** helena.andersson@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

Länsstyrelsen fastställde den 5 november 1990 (dnr. 2410-1018-89) slutligt villkor för utsläpp av styren från verksamheten på så sätt att utsläppet av styren per år fick från den 1 september 1991 som gränsvärde inte överskrida 600 kg.

Länsstyrelsen, miljöprövningsdelegationen (MPD), beslutade vidare den 1 december 1999 (dnr. 2410-7618-98) att ändra villkoret för utsläpp av styren från verksamheten på så sätt att som gränsvärde högst 1 400 kg styren per år fick släppas ut.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

NB Nordiska Polymant AB, nedan kallt Bolaget, inkom i mars 2006 med en ansökan om ändring av villkoret för utsläpp av styren från verksamheten på så sätt att högst 3 000 kg styren per år får släppas ut. Ansökan togs tillbaka när förnyade mätningar visade att villkoret skulle kunna innehållas efter det att bolaget bytt till en mer miljövänlig gelcoat.

Bolaget har i april 2007 återkommit i frågan och yrkar på ett utsläpp på 2 400 kg styren per år. Orsaken är att mätningar återigen visat att man riskerar att överstiga gränsvärdet på grund av ökad produktion. Produktionen beräknas öka från 548 ton år 2006 till 688 ton år 2007.

Ärendets handläggning

Ansökan om ändring av villkor kom in till Länsstyrelsen den 14 mars 2006. Orsaken var att mätningar av styrenutsläppet visade att villkoret skulle överskridas. Handlingarna remitterades till Bygg- och miljökontoret i Tierps kommun. Ansökan kungjordes i i Upsala Nya Tidning och Arbetarbladet. Kungörelsen skickades också till Naturvårdsverket och de närmast boende. Svar inkom från Tierps kommun samt från Margareta och Anders Wahlund, boende på fastigheten Söderfors bruk 1:73.

När företaget senare gjorde mätningar sommaren 2006 efter att ha bytt ut gelcoaten mot en miljövänligare, så visade det sig att villkoret skulle kunna innehållas. Bolaget drog därefter tillbaka ansökan.

En ny mätning gjordes år 2007, som visade att villkoret skulle överskridas. Denna gång på grund av att det skett en produktionsökning. En ny ansökan skickades in till Länsstyrelsen den 25 april 2007 med en begäran om villkorsändring. Ansökan har kompletterats med anbud från leverantörer av reningsutrustning. Detta ärende har kungjorts i Upsala Nya Tidning och i Arbetarbladet och har remitterats till Tierps kommun. Kungörelsen har skickats till Naturvårdsverket och till närboende.

Yttranden har inkommit från Kommunstyrelsen Tierps kommun och från Margareta och Anders Wahlund.

Yttrandena från Kommunstyrelsen och Margareta och Anders Wahlund har översänts till Bolaget för bemötande. Bolaget har kommit in med yttrande och bemött anförda synpunkter.

Bolaget har fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och har beretts tillfälle att bemöta vad som anförts. Bolaget har kommit in med yttrande och meddelat att det inte finns något ytterligare att tillägga i ärendet.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Vid anläggningen tillverkas produkter i materialet Polymant (Polymer-betong, konstmarmor m.m.). Som utgångsmaterial används polyesterharts och filler (dolomit, sand eller liknande). Materialen blandas samman och det tillsätts en härdare. Blandningen fylls i formar och får därefter härda. För vissa produkter sker gelcoating innan gjutmassan fylls i formen. Produktionen sker längs en bana som har inneslutits med plastväggar. All gelcoating och gjutning samt största delen av härdningen sker när produkten befinner sig i den inbyggda delen.

Ett helt nytt ventilationssystem har installerats i syfte att förbättra arbetsmiljön. För att få en effektivare evakuering av styren, som är tyngre än luft, flyttades också utsugen till golvnivå från att tidigare ha suttit på 2,5 m höjd. Luften ventileras ut via en värmeväxlare och en 20 m hög skorsten.

Inbyggnaden gjordes år 2004 och vad man inte förutsåg var hur mycket denna åtgärd skulle påverka punktutsläppet av styren och definitivt inte att det skulle innebära en fördubbling av mängden styren som ventilerades ut via skorstenen. Mätningen som gjordes den 15 november 2005 utvisade ett utsläpp av styren, som omvandlat till utsläpp per år kunde beräknas till 1 803 kg per år.

Resultatet av de mätningar som utförts visar på den svårighet som alltid finns när en uppskattning/bedömning av diffusa emissioner skall ske. Förutom oftast låga flöden, stora koncentrationsvariationer så har termiken i lokalen mycket stor inverkan som dels beror på omgivningstemperaturen, vindförhållanden och fukthalt samt strålningsvärme från maskiner samt andra fläktsystem.

Nuvarande utformning med inneslutning av processen samt ändrade utsug har medfört en betryggande begränsning av påverkan från termik etc. i och med att

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

man har en mer styrd transportväg för evakuering av lösningsmedel. Vad som mätts upp är således inte främst ett resultat av ett ökat utsläpp utan ett kvitto på att man lyckats med att effektivisera utsuget av lösningsmedel.

Efter att ha bytt till en mer miljövänlig gelcoat visade en ny mätning år 2006 ett utsläpp av styren, som omvandlat till utsläpp per år kunde beräknas till 1 096 kg per år.

En ny mätning gjordes den 22 mars 2007 och den visade på ett beräknat utsläpp på 1 981 kg per år. Ökningen av utsläppet beror delvis på en ökad produktion av duschkar från 548 ton till 688 ton per år.

Bolaget har tagit in offerter på reningsutrustningar för styren. Enligt offerterna kan en investeringskostnad på mellan 1-1,5 milj. kr exklusive driftkostnader beräknas. Bolaget anser sig få svårt med finansieringen av en sådan utrustning och begär att få tillstånd att släppa ut 2 400 kg styren per år. Enligt vad Bolaget vet så har ingen klagat på Bolagets verksamhet. Dessutom ligger lokalerna mer än 200 m från närmaste bostadshus.

YTTRANDEN

Bygg- och miljökontoret. Vid första remisstillfället den 2 maj 2006 anförde kontoret att det är rimligt att medge en tillfällig ändring av villkoret för utsläpp av styren så att nuvarande produktion kan ske utan villkorsbrott. Med en årlig produktion av 21 000 kar kan utsläppet beräknas till ca 2 100 kg styren per år. Vid den utredning som låg till grund för Bolagets tillståndsansökan år 1999 bedömdes att ett utsläpp på 1 900 kg styren per år var acceptabelt ur störningssynpunkt. Bygg- och miljökontoret har inte registrerat något klagomål från närboende angående styrenutsläpp från Bolagets verksamhet. Kontoret kan dock inte se att det i dagsläget finns skäl att medge en utsläppsnivå som inkluderar en tilltänkt framtida produktionsökning. Vidare bör en tillfällig ändring av villkoret kopplas till en prövotid varefter företaget skall redovisa med vilka metoder, samt kostnaderna för dessa, som företaget kan reducera sina utsläpp. Innan länsstyrelsen fattar beslut i ärendet bör ansökan kompletteras med mätning av andelen styren av den totala mängden kolväten, det är troligt att andelen styren har ökat i och med den nya ventilationsanläggningen, och med en redovisning av vad som kan göras genom utbyte av råvaror.

Boende hänvisar till Naturvårdsverkets ställningstagande år 1990 där man sa att för att minska riskerna med polyesterverksamhet är det viktigt att det rekommenderade skyddsavstånd på 300-700 m innehålls. Avståndet från

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

anläggningen till de närmaste, inlösenfastigheterna är ca 250 m. Den drift som sker idag har inte orsakat några problem men de fruktar att ett tillstånd om ökat utsläpp kan inverka menligt på värdet av deras fastighet. De förutsätter därför att länsstyrelsen i ett eventuellt tillståndsgivande kan ge sådana garantier som säkerställer värdet på deras fastighet. Om Länsstyrelsen kan tillmötesgå detta har de inget att erinra mot att Nordiska Polymant ges en utökad utsläppsrätt.

Kommunstyrelsen bedömer att det kan medges en tillfällig tidsbegränsad ändring av villkoret så att den produktion som sker idag kan ske utan villkorsbrott. Bolaget bör dock komma med en tidsplan för att minska styrenutsläppet med hjälp av t.ex. lämplig reningsutrustning, detta under förutsättning att reningsutrustning kan motiveras enligt 2 kap. 7 § MB. En höjning av villkoret för utsläpp av styren till 2400 kg per år kan innebära en risk för luktolägenheter för närboende samt att det även går emot det nationella miljömålet om frisk luft.

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Med tanke på att Bolaget omedvetet har släppt ut en högre mängd styren än vad tillståndet medgivit under en längre tid kan inte luktolägenheterna öka bara för att det nu blivit känt. Mängden styren har sannolikt legat över gränsvärdena en längre tid. Verksamheten har inte förändrats jämfört med tidigare och det är inte rimligt att luktolägenheter helt plötsligt ska uppstå. Luktolägenheter hade redan funnits om detta hade varit ett problem.

Emmissionstalet har inte ökat utan de personalfrämjande åtgärderna som vidtogs för ca 4 år sedan har gjort att Bolaget nu kan mäta emmissionstalet bättre än tidigare. Innan åtgärderna vidtagits, förelåg diffusa utsläpp som påverkade mätnoggrannheten negativt.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Fråga är om anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av annan plast än polyuretan med en produktion som baseras på mer än 20 ton plastråvara per kalenderår (nuvarande verksamhetskod 25.20).

Efter ansökan av tillståndshavaren får enligt 24 kap. 8 § MB tillståndsmyndigheten upphäva eller ändra andra bestämmelser och villkor i ett tillståndsbeslut än som avser storleken av ersättnings belopp. Villkoret får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades.

Miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 3 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtaga en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 7 § MB gäller kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Avvägningen får ej medföra att någon miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB åsidosätts.

Enligt 9 a § förordningen (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft sägs att till skydd för människors hälsa och i den utsträckning som det är möjligt med hänsyn till hur ozonbildande ämnen transporteras i luften och bildar ozon, skall det eftersträvas att ozon efter den 31 december 2009 inte förekommer i utomhusluft med mer än i genomsnitt 120 mikrogram per kubikmeter luft.

Naturvårdsverkets föreskrifter om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa verksamheter och anläggningar (NFS 2001:11) är inte tillämpliga i ärendet.

Motivering

Företaget har ett tillstånd som medger en tillverkning av polyesterprodukter med en årlig förbrukning av högst 1 500 ton polyester. För 2007 låg förbrukningen på 212,5 ton polyester. Något överskridande av produktionsvolymen är således inte aktuell.

Trots att det skett en viss produktionsökning de senaste åren så bedömer länsstyrelsen att den väsentligaste orsaken till att Bolaget nu överskrider villkoret för styren är att man byggt in produktionsbanan och installerat en ventilationsanläggning som effektivt ventilerar ut den styrenbemängda luften via skorstenen. Det diffusa utsläppet har minskat väsentligt och det som ventileras ut via skorstenen (20 m höjd) har blivit alltmer koncentrerat. Länsstyrelsen anser att

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

skäl för villkorsändring enligt 24 kap. 8 § MB vad gäller utsläpp av styren föreligger.

Utsläpp av styren (VOC) från Bolagets anläggning i Söderfors är vid jämförelse med andra anläggningar i landet inte speciellt höga och är i jämförelse med trafikens och vedeldningens utsläpp i länet relativt små. Några luktproblem har hittills inte uppträtt.

Luktolägenheter kan uppträda vid $70\mu\text{g}/\text{m}^3$ som halvtimmesmedelvärden. IMM:s rekommenderade omgivningshygieniska riktvärde ligger på $43\mu\text{g}/\text{m}^3$. Ett överslag enligt den spridningsberäkning som finns i Branschfaktabladet för Plastindustri (Naturvårdsverket) gör att länsstyrelsen bedömer risken för luktstörningar vid närmaste bostadshus som mycket liten. Det är dock för mycket sagt att det aldrig kommer att lukta. Vid extrema vädersituationer kan man inte utesluta att det kan uppträda enstaka luktincidenter.

Bildandet av marknära ozon uppstår när kväveföreningar, tillsammans med flyktiga organiska ämnen, utsätts för solljus. Ozon ger irritation i luftvägarna, försämrar lungfunktionen samt bidrar till ökad dödlighet. Exponering för ozon, vid de ozonhalter som förekommer idag, beräknas kunna medföra fler än 2 000 förtida dödsfall per år i hela landet, samt orsakar också kostsamma skador på gröda och skog, vilket även drabbar Uppsala län.

Miljö kvalitetsmålet anger att halten marknära ozon inte skall överskrida $120\text{ mikrogram}/\text{m}^3$ luft som åtta timmars medelvärde år 2010. Halterna av marknära ozon är höga i hela Sverige och så även inom länet och trenden är att halterna ökar. Ozon och ozonbildande ämnen kan färdas långa sträckor och förs därför till Sverige med vindar från kontinentens mer tätbefolkade områden. Det internationella arbetet för att minska utsläppen av kväveoxider och flyktiga organiska ämnen som bildar ozon, är därför av största vikt för att nå delmålet. Det är alltså inte bara utsläppen i Sverige som avgör utan även rådande vind situationen som påverkar i stor utsträckning. Trots ett betydande inflöde av ozonbildande ämnen från kontinenten bör åtgärder för att minimera utsläpp av VOC från inhemska källor ändå övervägas och kan vara miljömässigt motiverat i många fall.

Den ökade koncentrationen av styren i ventilationsanläggningen ger i sig ökade möjligheter att hitta en bra reningsteknik. Tekniken finns vilket Bolaget också har redovisat. Den avgörande frågan är om det är ekonomiskt rimligt att kräva att en reningsutrustning installeras. Enligt en dom från miljööverdomstolen (MÖD 2000:13) är en rimlig avskrivningstid 10 år och en rimlig räntenivå 6%. Vidare sägs att en avskiljningskostnad på 50 -100 kr per kg VOC är rimlig.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

Länsstyrelsen konstaterar att kostnaden för att avskilja styren ligger på ca 100 kr per avskilt kg. Länsstyrelsen bedömer, med tanke på bolagets relativt små utsläpp och att några luktolägenheter inte har förekommit vid närmaste hus, att det inte kan anses skäligt att i nuläget ställa krav på en reningsutrustning. Med tanke på klimatmålet och strävan att minimera oljeanvändningen så borde dock situationen se annorlunda ut inom loppet av några år. Uppvärmningen av de egna lokalerna tillgodoses idag av ett intilliggande företag som i dagsläget använder olja som energikälla. Energin i styrenutsläppen borde kunna ersätta en del av detta värmebehov om bolaget använder en reningsteknik där även värmen från en sådan anläggning kan tas tillvara. Det ekonomiska incitamentet för att använda en annan typ av rening borde med tanke på "klimatmålet" i en nära framtid se ut på ett helt annat sätt än idag. Länsstyrelsen förutsätter att Bolaget tar det ovan anförda i beaktande vid planeringen av framtida åtgärder vad gäller rening och vidtagande av energisparande åtgärder. I övrigt gör Länsstyrelsen den bedömningen i ärendet att det ovan sagda inte utgör hinder mot den sökta ändringen av villkoret för utsläpp av styren från den aktuella verksamheten. Ansökan skall därför bifallas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslutet i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen, I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av funktionschef för miljöskydd Mona J-Åkerström, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGA

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (9)

2008-06-17

Dnr: 551-5969-07

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Kommunstyrelsen i Tierps kommun, 815 80 Tierp

Medborgarservice i Tierps kommun, 815 80 Tierp

ICA Supermarket, Nygatan 16, 815 04 Söderfors

Boende